

Irqaqat mill-Imghoddi

Is-Seher tal-Futbol...

In-namra għall-futbol twebbila mgenna hi!

kġba ta' JOSEPH W. PSAILA

Il-logħba tal-ballun fiha bħal seher li jqanqal in-natura tal-bniedem; għalhekk il-ballun huwa l-gugarell per eċċellenza taż-żgħar u l-kbar. It-tmellisa kollha għożża jew id-daqqa bis-sieq li tvenvnu huma espressjoni ta' relazzjoni intima bejn il-bniedem u l-ballun. Ir-ritmu tal-ibbawnsjar fih mill-melodija u l-alternanzi tan-natura, waqt li l-impredibbiltà tal-logħba fiha mid-destin tal-hajja – dak li hadd ma jista' jpassar. Meta mbagħad isir gol, l-iżbruffar ta' ferħ, fost irġiel mustaċċuni jitgħannqu f'delirju, jissuġġerixxi sodisfazzjonijiet li jmorru lil hinn mill-fatt sempliċi li ballun qasam il-linja bejn żewġ arbli mwahħlin fl-art, iżda li jinbtu mis-sediment psiko-sesswali fil-bniedem. Magħhom jingħaqdu fil-ferħ jew fis-swied ta'

qalb l-ispettaturi fuq it-taraġ jew quddiem it-televiżjoni li jgawdu jew isofru qisu bil-prokura.

Fis-snin tal-bidu tas-seklu għoxrin, meta l-logħba tal-futbol kompliet tixtered, l-aktar il-kolonji tal-Imperu Inġliż, l-awtur Rudyard Kipling kiteb li dan kien passatemp li jixraq liċ-“ċaflangi miksijin tajn”, u dak il-ġenju kbir G.K. Chesterton irraġuna li ma

kellux għax jisthi jiġri wara l-kappell li kien tajjarlu r-riħ, la darba tnejn u għoxrin raġel kienu lesti li jiddedikaw hinhom jiġru wara biċċa ġilda minfuħa. Ma tluhomx! Hu hekk sal-lum. Min qatt ma ta lil xi ballun erba' daqqiet ta' sieq, is-seher tal-futbol jista' jxebbhu ma' xi deni rqiq, kawżat minn xi virus stramb u misterjuż li meta jaħmek mhux faċli titfejjaq minnu.

Hekk kien ġralu Carmel Grech (“*il-Bovril*”, kif kulhadd kien u għadu jafu); meta mat-tfal shabu, fis-snin ta' qabel it-Tieni Gwerra Dinjija, kien iqatta' l-hin kuljum jilgħab il-ballun fuq is-Sur u fil-Pjazza ta' Santu Wistin.

Fl-10 ta' Mejju 1936, il-Gvernatur ta' Malta, Sir Charles Bonham Carter u Lady Carter kienu inawguraw is-*Silver Jubilee Ground*. Dan kien avveniment storiku u importanti għad-dilettanti tal-futbol Għawdxin. Iż-żgħażaġħ subien tar-Rabat kienu jixtiequ jilgħabu mal-“*Victoria Stars*” jew il-“*Victoria United*” li kienu jikkompetu ma' timijiet oħra

Carmel Grech 'il-Bovril'

Victoria Athletics. Bilwieqfa mix-xellug : Ġ. Agius, F. Vella, Ġ. Sillato, Ġ. Mercieca, guest player; D. Grech, J. Bondi, C. Grech. Kokka mix-xellug: A. Vella, Ċ. Gauci, E. Terreni, Ġ. Farrugia, C. Attard.

Waqt loġha fis-Silver Jubilee Ground bejn is-Salesian Youths – Sannat. Jidhru C. Grech (il-Bovril) u Ġ. Muscat, u wkoll ir-referee Joe Cassar Naudi fil-bidu tal-karriera tiegħu.

mill-irhula. Imbagħad matul is-snin tal-gwerra, ma kienx isir loġhob kompetittiv u organizzat. Iżda hekk kif intemmet il-Gwerra, Indrija Borg (tal-Manžalett) organizza fir-Rabat il-“Victoria City.”

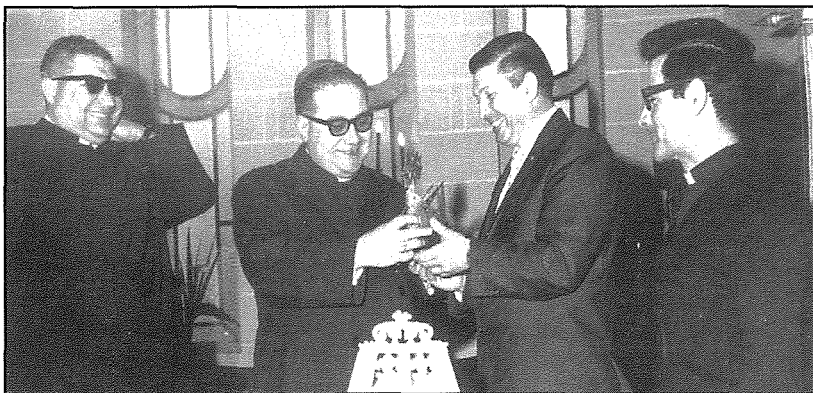
Kien mal-“Victoria Athletics” li “il-Bovril” sab ruħu għall-ewwel darba fit-tim Rabti li kien jikkompeti ma’ timijiet oħra mix-Xagħra, Nadur, Ghajnsielem u Ta’ Sannat. L-Athletics kellhom organizzazzjoni tajba b’kumitat ħabrieċi u kienu jiltaqgħu fi spazju taħt il-lukanda tal-Lingi fi Triq it-Tigrija. Paragunat mal-lum, dak iż-żmien, il-futbol fi gżiritna kien għadu ma tilifx l-innoċenza – ma kienx minsus u mnigges, la bi flus u

lanqas bi droga. Min jieħu sehem kien jilgħab għall-pjaċir u jagħti qalbu għat-tim. Madankollu, il-prinċipju De Coubertinjan, “taking part is more important than winning” ma kienx segwit sal-iċken ittra. Il-pika kultant kienet issaħħan l-irjus għax il-kampanelliżmu dejjem kien qawwi fi gżiritna.

Il-“Victoria Athletics” ċedew posthom lis-“Salesian Youths”, tim fi hdan l-Oratorju Don Bosco, immexxi dak iż-żmien mill-patrijiet Sależjani. “Il-Bovril” lagħab diversi snin mas-“Salesian Youths” li kien irnexxielhom jiddominaw ix-xena tal-futbol Għawdexi fis-snin ħamsin. Carmel Grech rabat qalbu mas-

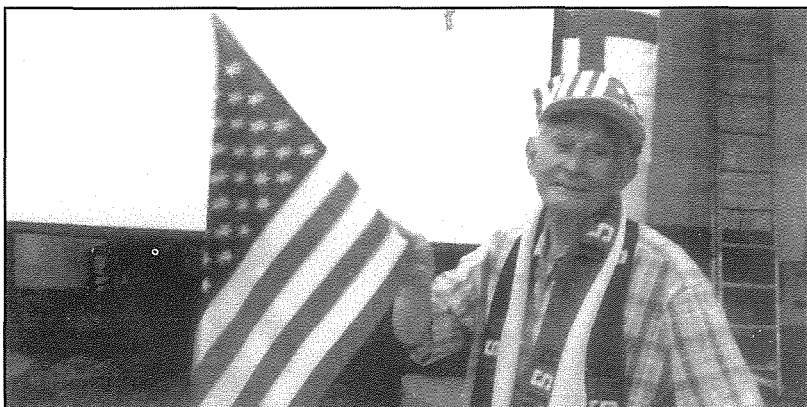
Salesian Youths. Bilwiegfa mix-xellug : T. Cefai, C. Gauci, Gorġ Mercieca, Gużeppe Mercieca, P. Mizzi, Ċ. Cremona, C. Grech
Kokka mix-xellug: S. Grech, J. Cini, T. Mizzi, L. Mercieca

Carmel Grech (il-Bovril) mal-Isqof Nikol Cauchi waqt prezentazzjoni ta' 500 flokk għat-tfal tal-Oratorju Don Bosco.

It-tim tal-Iskola Primarja tar-Rabat fl-ewwel snin tal-hamsinijiet;
Bilwieqfa mix-xellug : M. Camilleri, N.Cassar, T. Vella, C. Grech coach, A. Coleiro,
T. Farrugia, G.Vella Muskat Kokka mix-xellug: L.Hili, C. Camilleri, J. Zammit, Ġ.
Farrugia, L. Debono.

Il-Bovril jiċċelebra rebha tal-Istati Uniti fil-World Cup 2010.

Salesian Youths; illum jirrakonta b'entuzjażmu l-logħbiet kontra timijiet Ghawdxin u timijiet li kienu jiġu minn Malta l-aktar dawk tas-Servizzi. Isemmi logħba mas-suldati tal- "Camerata" li għaliha kienet attendiet folla mdaqqa u oħra kontra "RAF Safi" li s-*Salesian Youths* rebhu 4 – 3. "Il-Bovril" jistqarr li dak iż-żmien, hu kien jgħix għall-futbol. Sahansitra kien jehda jikkowċja lit-tim tat-tfal tal-iskola Primarja tar-Rabat li kien rebhu l-kampjonat organizzat bejn l-iskejjel primarji Ghawdxin. X'uhud minn dawk it-tfal meta kibru komplew jagħtu u jiehdu sehem fil-futbol Ghawdxin, u llum, irġiel imdaħħlin fiż-żmien, b'sens ta' rikonoxximent lill-*Bovril* isejhulu "surmast".

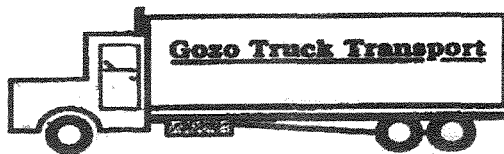
Bhal hafna ġuvintur Ghawdxin, Carmel Grech fl-1952 kellu jemigra lejn l-Istati Uniti. Izda n-namra għall-futbol ġarrha miegħu. Fi New York kien regolarment imur jara lil *Cosmos* jittrenjaw u fl-album tiegħu jgħożż b'mod partikolari r-ritratti ma' Pele, Beckenbauer u Chinaglia. Hemm ukoll hajja fih il-lealtà tiegħu lejn il-futbol Ghawdxin, l-aktar lejn is-*Salesian Youths*. Meta wara xi ħamsa u tletin sena reġa' żar Ghawdex għal ftit jiem, hu pprezenta lill-Isqof Nikol Cauchi 500 *t-shirt* biex jitqassmu lit-tfal tal-Oratorju Don Bosco.

Carmel Grech dam ħamsin sena fl-Istati Uniti. Illum qed jgħix f'dar fil-qalba tar-Rabat, taht in-niċċa tal-Madonna tal-Providenza. Ghalkemm kiser il-85 sena, is-seher tal-futbol għadu jentuzjażmah. Għaldaqstant fl-aħħar *World Cup* ma setax jissaporti milli jilbes l-ikħal, l-abjad u l-aħmar u joħroġ ixejjer il-bandiera *stars and stripes*. "Il-Bovril" tabilhaqq jippersonifika "is-seher tal-futbol"!

Iż-żmien għadda sew, imma s-seher tal-futbol għadu magħna... u jalla jibqa' f'Ghawdex tagħna!

Imperial Eagle

DAILY (from Monday to Friday)
Transport of goods between
Gozo & Malta and Malta & Gozo.

Contact: Joseph Spiteri
"Villa Loreto" Bishop Buttigieg Str.,
Qala, Gozo.
Tel: 2155 4929 - 2137 6193 - 9944 6521